

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

І.В. Гунько
« 28 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ТОРОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

для студентів

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітнього рівня першого (бакалаврського)

Вінниця – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Економіка торговельного підприємства для студентів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 2020 р., 17 с.

Розробник:

Паламаренко Я.В. к.е.н., ст. викл. кафедри економіки

Викладач:

Паламаренко Я.В. к.е.н., ст. викл. кафедри економіки

Фуштей Л.Л. асистент кафедри економіки

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки

Протокол від “20” серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри _____ Хасцька О.П.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні навчально-методичної комісії факультету економіки та підприємництва

Протокол від “25” серпня 2020 року № 1

Голова комісії факультету _____ О.В. Левчук

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні науково-методичної комісії університету

Протокол від “26” серпня 2020 року № 1

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 <u>Управління та адміністрування</u> Напрямок підготовки 076 <u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u> Освітнього рівня <u>першого (бакалаврського)</u>	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120		Рік підготовки: 3-й	Рік підготовки: 3-й
		Семестр: 6-й	Семестр: 6-й
Тиневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –		Лекції – 30 год.	Лекції – 4 год.
		Практичні (семінарські) – 28 год.	Практичні (семінарські) – 2 год.
		Самостійна робота – 62 год.	Самостійна робота – 114 год.
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю: іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітня компонента «Економіка торговельного підприємства» спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентності – довести основні теоретичні положення сучасної економіки до оволодіння студентами економічних спеціальностей; надати допомогу в започаткуванні у студентів навичок та вмінні використовувати теоретичний інструментарій в дослідженні економічної поведінки торговельного підприємства, а також можливостей планування, прогнозування і реалізація заходів з підвищення ефективності виробництва.

Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо використання мікроекономічних моделей у наукових дослідженнях, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність проявляти ініціативу у прийнятті підприємницьких рішень, здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Задачі вивчення дисципліни – теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій на підприємстві, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень. Дослідження господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств, методів техніко-економічних обґрунтувань планових і проектних рішень, наукових основ і шляхів прискорення соціально-економічного розвитку підприємства, підвищення ефективності підприємства, капіталовкладень та нової техніки, шляхів підвищення ефективності використання трудових, матеріальних, природних, інформаційних і фінансових ресурсів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформулювати такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

- ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо. фахові компетентності:
- СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
- СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
- СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Навчальна дисципліна «Економіка торговельного підприємства» належить до обов'язкових компонент. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: сутність основних понять економіки та методи їх застосування в різноманітних сферах діяльності підприємств; значення та шляхи підвищення ефективності функціонування торговельних підприємств та їх підрозділів; основи моделювання ефективності роботи торговельних підприємств в умовах переходу до ринку і при ринковій економіці. Базуючись на одержаних в процесі вивчення дисципліни знаннях, студенти повинні вміти: поєднувати теоретичні знання і практичні навички по ефективному веденню виробництва; розраховувати основні економічні показники діяльності торговельних підприємств і аналізувати їх; знаходити шляхи використання резервів підвищення ефективності діяльності торговельного підприємства тощо.

Пререквізити і постреквізити навчальної програми:

Організація торгівлі належить до навчальних дисциплін обов'язкової компоненти, освітній компонент циклу професійної та практичної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Економіка підприємства» «Товарознавство».
- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Стратегічне планування діяльності підприємств».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Атестація 1. Економічні основи функціонування торговельного підприємства в сучасній системі ринкових відносин

Тема 1. Сутність, роль та принципи торговельного підприємництва

Тема 2. Умови, чинники та принципи розвитку торговельного підприємництва

Тема 3. Планування виробничої діяльності підприємства та обсягів реалізації продукції

Тема 4. Облік у торговельному підприємстві

Тема 5. Вибір оптимальної системи оподаткування суб'єктів торговельного підприємництва

Тема 6. Організаційно-правові форми торговельного підприємництва

Атестація 2. Ресурсне забезпечення, організація виробництва та фінансовий стан діяльності торговельного підприємства

Тема 7. Стандартизація і сертифікація

Тема 8. Ресурсний потенціал підприємства та його ефективність

Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Тема 10. Науково-технічний прогрес та інтенсифікація виробництва

Тема 11. Економічний ризик у торговельному підприємстві

Тема 12. Економічна безпека у торговельному підприємстві

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких

програмних компетенцій:

- РН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
- РН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- РН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- РН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.
- РН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- РН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.
- РН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- РН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- РН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- РН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.
- РН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
- РН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
2	3	4	5	6	7		9	10	11	12	13	
Атестація 1												
Тема 1. Сутність, роль та принципи торговельного підприємництва	10	2	2			4						8
Тема 2. Умови, чинники та принципи розвитку торговельного підприємництва	10	2	2			6		2	2			10
Тема 3. Планування виробничої діяльності підприємства та обсягів реалізації продукції	10	2	4			6						8
Тема 4. Облік у торговельному підприємстві	10	4	2			4						10
Тема 5. Вибір оптимальної системи оподаткування суб'єктів торговельного підприємства	10	2	2			6						10
Тема 6. Організаційно-правові форми торговельного підприємства	10	2	2			6						10
Разом частиною 1	60	14	14			32		2	2			56
Атестація 2												
Тема 7. Стандартизація і сертифікація	10	2	2			6						10
Тема 8. Ресурсний потенціал підприємства та його ефективність	10	4	2			4						10
Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	10	4	4			6						10
Тема 10. Науково-технічний прогрес та інтенсифікація виробництва	10	2	2			4						8
Тема 11. Економічний ризик у торговельному підприємстві	10	2	2			6		2				10
Тема 12. Економічна безпека у торговельному підприємстві	10	2	2			4						10
Разом частиною 2	60	16	14			30		2				58
Всього	120	30	28			62		4	2			114

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1	Тема 1. Сутність, роль та принципи торговельного підприємництва	2	
2	Тема 2. Умови, чинники та принципи розвитку торговельного підприємництва	2	2
3	Тема 3. Планування виробничої діяльності підприємства та обсягів реалізації продукції	2	
4	Тема 4. Облік у торговельному підприємстві	4	
5	Тема 5. Вибір оптимальної системи оподаткування суб'єктів торговельного підприємництва	2	
6	Тема 6. Організаційно-правові форми торговельного підприємництва	2	
7	Тема 7. Стандартизація і сертифікація	2	
8	Тема 8. Ресурсний потенціал підприємства та його ефективність	4	
9	Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	4	
10	Тема 10. Науково-технічний прогрес та інтенсифікація виробництва	2	
11	Тема 11. Економічний ризик у торговельному підприємстві	2	2
12	Тема 12. Економічна безпека у торговельному підприємстві	2	
Разом		30	4

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1	Тема 1. Сутність, роль та принципи торговельного підприємництва	2	
2	Тема 2. Умови, чинники та принципи розвитку торговельного підприємництва	2	2
3	Тема 3. Планування виробничої діяльності підприємства та обсягів реалізації продукції	4	
4	Тема 4. Облік у торговельному підприємстві	2	
5	Тема 5. Вибір оптимальної системи оподаткування суб'єктів торговельного підприємництва	2	
6	Тема 6. Організаційно-правові форми торговельного підприємництва	2	
7	Тема 7. Стандартизація і сертифікація	2	
8	Тема 8. Ресурсний потенціал підприємства та його ефективність	2	
9	Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	4	
10	Тема 10. Науково-технічний прогрес та інтенсифікація виробництва	2	
11	Тема 11. Економічний ризик у торговельному підприємстві	2	
12	Тема 12. Економічна безпека у торговельному підприємстві	2	
Разом		28	2

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.
6. Презентація індивідуального завдання зі створення моделі існуючого бізнес-процесу підприємства та її вдосконалення.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1	Тема 1. Сутність, роль та принципи торговельного підприємництва	4	8
2	Тема 2. Умови, чинники та принципи розвитку торговельного підприємництва	6	10
3	Тема 3. Планування виробничої діяльності підприємства та обсягів реалізації продукції	6	8
4	Тема 4. Облік у торговельному підприємстві	4	10
5	Тема 5. Вибір оптимальної системи оподаткування суб'єктів торговельного підприємництва	6	10
6	Тема 6. Організаційно-правові форми торговельного підприємництва	6	10
7	Тема 7. Стандартизація і сертифікація	6	10
8	Тема 8. Ресурсний потенціал підприємства та його ефективність	4	10
9	Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	6	10
10	Тема 10. Науково-технічний прогрес та інтенсифікація виробництва	4	8
11	Тема 11. Економічний ризик у торговельному підприємстві	6	10
12	Тема 12. Економічна безпека у торговельному підприємстві	4	10
Разом		62	114

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

(індивідуальні самостійні завдання для розв'язання, реферати)

Передбачає виконання однієї із запропонованих тем на вибір. Передбачається написання реферату та виконання графічного або обрахункового завдання згідно варіанту.

1. Роздрібна торговельна мережа. Типи роздрібною торговельної мережі.
2. Класифікація магазинів. Типізація та спеціалізація магазинів.
3. Принципи розміщення роздрібною торговельної мережі.
4. Показники розвитку роздрібною торгівлі
5. Класифікація товарообороту підприємств торгівлі.
6. Фактори, що визначають товарооборот підприємство торгівлі.
7. Планування товарообороту торговельного підприємства.
8. Показники, що характеризують стан товарних запасів торговельного підприємства.
9. Фактори, що визначають розмір та швидкість обороту товарних запасів.
10. Методика аналіз товарних запасів.
11. Регулювання та контроль за товарними запасами
12. Основні фонди торговельного підприємства та підвищення ефективності їх використання.
13. Трудові ресурси торговельного підприємства
14. Склад та джерела утворення доходів торговельного підприємства.
15. Чинники, що визначають розмір доходу торговельного підприємства.
16. Поточні витрати торговельного підприємства.
17. Економічна природа та джерела утворення прибутку торговельного підприємства.
18. Рентабельність торговельного підприємства та її види.
19. Стратегія управління прибутком торговельного підприємства.
20. Методика аналізу прибутку торговельного підприємства.
21. Розподіл та використання прибутку
22. Сутність інвестиційної діяльності торговельного підприємства, форми здійснення та джерела фінансування.
23. Інвестиційна політика торговельного підприємства.
24. Валові витрати торговельного підприємства. Витрати обігу торговельного підприємства

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Атестація 1					Атестація 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
8	8	8	8	8	10	8	8	10	8	8	8	100

12. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- заліки;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних і групових завдань.

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами лабораторних занять – 60 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін., індивідуальні завдання, розв'язування задач та ін.); рубіжний контроль (колоквіум у формі тестування) – 10 балів; підсумковий контроль, (екзамен в усній або тестовій формі) – 30 балів. Разом: 100 балів.

Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до заліку не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи (колоквіуму).

Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента.

13. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- опитування;
- захист тем;
- тестування;
- перевірка конспектів;
- реферативні повідомлення;
- модульна контрольна робота.

14. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Економіка торговельного підприємства» включає:

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
2. Методичні вказівки щодо самостійної підготовки та проведення практичних занять з дисципліни «Економіка торговельного підприємства» для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Вінниця: ВНАУ. 2020. с.
3. Опорний конспект лекцій на електронному носії.
4. Слайдові презентації курсу «Економіка торговельного підприємства» (лекційні та практичні заняття) в програмі «Microsoft PowerPoint».
5. Друкований роздатковий матеріал.

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. 2-ге вид., доп. І перероблене. К.: КНЕУ, 2002. 425 с.
2. Алопій В.В. Міщук І.П., Ребицький В.М. Організація торгівлі: підручник. К.: Центр навч. л-ри, 2005. 610 с.
3. Голошубова Н.О., Торопков В.М. Оптова торгівля: організація та технологія: навч. посіб. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. 265 с.
4. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства: підручник. К: Хрещатик, 2005. 800 с.
5. Марцин В.С. Економіка торгівлі: підручник. К.: Знання, 2008. 603 с.
6. Ліпич Л. Організація виробництва: РВВ. ЛДТУ, 2002. 254 с.
7. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник. К. : ИНФРА, 2012. 630 с.
8. Савицька Н.Л., Мелушова І.Ю., Красноусов А.В., Олініченко К.С. Торговельне підприємництво: навчально-методичний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2017. 214 с.

Додаткова

1. Брояка А.А. Аналіз основних макроекономічних індикаторів соціально-економічного розвитку України. *Проблеми економіки*. 2018. № 1. С. 42-49.
2. Дюк А.А. Формування організаційно-економічного потенціалу стратегічного розвитку підприємств за умов трансформаційних перетворень. *Причорноморські Економічні студії*. 2018. № 26 (1). С. 139-144.
3. Паламаренко Я.В. Сучасні підходи до оцінювання рівня стратегічного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7902>
4. Малинка О.Я., Устенко А.О. Маркетингові дослідження: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Фоліант, 2015. 348 с.
5. Хаєцька О.П. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва в Україні. *Економіка та управління АПК*. 2018. №2. (140). С. 122-131.
6. Шегди А.В. Економіка підприємства: навч. посібник. Пресс, 2012. 431 с.
7. Яковлев Ю.П. Економіка торгівлі з використанням інформаційних технологій: навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2009. 376 с.
8. Офіційний сайт фахового журналу *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. URL: efm.vsau.org

Інформаційні ресурси

1. Презентації лекційного курсу «Економіка торговельного підприємства» (персональний кабінет викладача).
2. Тестові завдання з курсу (внутрішній сайт ВНАУ).
3. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ).
4. Законодавча база Верховної Ради України. URL: <http://zakonO.rada.gov.ua/>.
5. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua
9. Офіційний сайт Національний банку України. URL: www.bank.gov.ua